
แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

The Development Guideline to Set up Self Directed Learning Environment for

Kamphaeng Phet Rajabhat University Dormitory's Students

เพ็ญศรี จันทรอินทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) นักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรคือ หอพักหญิงขจิรัตน์ หอพักหญิงไตรตรึง หอพักหญิงอัมพวัน หอพักหญิงปาริชาติ หอพักหญิงพุทธรักษา และหอพักชายอินทนิล จำนวน 271 คน 2) ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 20 คน และ 3) แม่บ้านหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณบริการและสนับสนุนการเรียน รองลงมาคือปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านห้องพัก และมีปัญหาในระดับน้อย 1 ด้านคือ ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านจิตภาพและด้านสังคม ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ควรมีการปรับปรุงในหลายด้าน ได้แก่ การสำรวจและเพิ่มจุดติดตั้ง Access point สำหรับอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย เพื่อเพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต ควรมีห้องอินเทอร์เน็ตสำหรับนักศึกษาในหอพัก จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะประจำหอพัก ควรมีระบบเสียงตามสายโดยติดตั้งลำโพงกระจายเสียงไว้สำหรับทุกหอพัก ควรจัดสถานที่ออกกำลังกายให้เพียงพอ

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา / การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง /
นักศึกษาหอพัก / มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร / สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the problems of the development guideline to set up self directed learning environment for Rajabhat Kamphaeng Phet University dormitory's students and 2) to find out the guidelines of the development guideline to set up self directed learning environment for Rajabhat Kamphaeng Phet University dormitory's students.

The sample consisted of 1) 271 dorm students who stayed in Kajeerat, Tritrungs, Ampawan, Parichat, Puttaruksa Female Dorms and Intanin Male Dorm 2) 20 administrators, lecturers and officers who concerned with the university's dorm and 3) 5 dorm's housekeepers. The instruments used for gathering data were questionnaire and interviewing schedule. The data were analyzed by frequencies, percentage, means and standard deviation.

The results of the study had found that

The problem of the dorm student environment set up was in moderate level as a whole. 3 moderate level problems in physical environment were service and learning supported places, relaxing places, rented room and 1 least problem was mental and social physical environment.

The development guideline to set up self directed learning environment for Rajabhat Kamphaeng Phet University dormitory's students were the improvement of wireless internet access point for high speed internet, internet rooms for the dorm students, personal computer service, dorm public relation system, activity areas.

Key words : Readiness of The Temple / Tourism Destination / Art Tourism
Destination

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ทั่วโลกเต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ที่ล้นส่ง ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ที่สามารถเข้าถึง และมีความแม่นยำตรงของข่าวสารและข้อมูลมากกว่า ย่อมตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง การรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตบน พื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในปัจจุบันจึงต้องให้ความสำคัญกับคำถามที่น่าสนใจว่า ทำไมต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมี "การเรียนรู้ด้วยตนเอง" (Self Directed Learning) และจะจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะโลกไร้พรมแดนในปัจจุบันความสามารถที่สำคัญที่สุดกลายเป็นความสามารถในการเรียนรู้ กรอบแนวคิดทางการศึกษาเดิมเปลี่ยนแปลงไปจากโครงสร้างการศึกษาเดิมที่ยึดติดกับเวลา สถานที่ ใช้กรอบของห้องเรียนและโรงเรียนเป็นหลัก แหล่งข้อมูลหลักคือตำรา คาดหวังในเนื้อหาความรู้ที่แน่นอน ผู้เรียนเป็นผู้รับ ครูเล่นบทนำบนเวที ครูคาดหวังให้ผู้เรียนทุกคนได้รับเนื้อหาเหมือนกันหมดในความเร็วเท่ากัน โรงเรียนเป็นโรงงานผลิต และวัดผลด้วยการสอบครั้งสุดท้าย โดยได้เปลี่ยนมาใช้กรอบแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ แหล่งข้อมูลที่ไม่จำกัด ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และผู้เรียนเป็นผู้ค้นหา แสวงหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะนี้อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ (วิภาดา วัฒนนามกุล, 2551)

เมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่าการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะมีคุณลักษณะพิเศษ กล่าวคือ (เขาวลิต ตนานนท์ชัย, 2551)

1. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของแต่ละบุคคล อาจด้วยความจำเป็น ความต้องการหรือความสนใจก็ได้แล้วแต่ คุณลักษณะเช่นนี้จะนำมาซึ่งการขวนขวาย มุ่งมั่นและตั้งใจ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ได้
2. เป็นความรู้ที่ถาวร เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการขวนขวาย และศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ถึงแม้จะมีหรือต้องอาศัยผู้คอยแนะนำหรือแนะนำบ้าง แต่โดยหลักการแล้วจะต้องพึ่งพาหรืออาศัยตนเองเป็นหลักด้วยลักษณะดังกล่าวนี้จะช่วยให้การเรียนรู้ดังกล่าว ติดตัวผู้เรียนไปอย่างถาวร
3. สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือก และกำหนดหรือแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความสนใจ ความถนัด รวมถึงความพร้อมในการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ ตัวผู้เรียนที่ต้องมี วินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว และสถานศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะและขัดเกลา

ในวัยเยาว์ต้องปลูกฝังนิสัย แห่งการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอื่นๆ ที่จะช่วยกันสร้างสรรค์บรรยากาศที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้กลายเป็นคนที่ขยันแสวงหาความรู้ใส่ตนเอง และความรู้ที่ได้มาอาจจะนำมาใช้ประโยชน์ได้เมื่อมีความจำเป็น เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ไม่ยาก ถ้ามีความขยันหมั่นเพียร นอกจากนี้ยังเป็นการให้ความรู้แก่บุคคลอื่นด้วย โดยมีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นับเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดที่นักพัฒนาทรัพยากรทุกคนต้องการ ดังนั้น การสืบค้นคิดหาวิธีการ รูปแบบและเทคนิคการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลา ทว่าโลกท่ามกลางวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่กำลังเฟื่องฟูในปัจจุบัน กลับมีส่วนอย่างมากในการสร้างสถานะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่บุคลากรสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เพราะมีเพียงตนเองเท่านั้นที่จะทราบได้อย่างแท้จริงว่ายังขาด หรือต้องการความรู้ใดบ้าง ในการสร้างสถานะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเข้ามามีบทบาทสูงขึ้นพร้อมๆ กับเทคโนโลยีในอนาคต ในการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงต้องฉวยประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแถบเสียง-แถบภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สไลด์ วิดีทัศน์ หรือที่กำลังนิยมอย่างมากในตอนนี้คือ อินเทอร์เน็ต

การจัดสภาพแวดล้อมของหอพักนักศึกษาเป็นสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียนที่สามารถเสริมสร้างนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ มีความรู้รอบด้านปัจจัยมนุษย์ ปัจจัยองค์การ ปัจจัยข่าวสาร และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ความจำเป็นในการเรียนรู้นี้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรจึงมีการจัดตั้งขึ้นหอพักโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการด้านที่พักอาศัยที่มีความสะอาด สะดวก สบาย และปลอดภัยแก่นักศึกษา เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาให้แก่นักศึกษา ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านสังคมให้แก่นักศึกษาโดยให้นักศึกษารู้จักการอยู่ร่วมกัน การเคารพสิทธิของผู้อื่น มีน้ำใจ มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และสามารถใช้ชีวิตในสถาบันได้อย่างถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างทักษะในการทำงานร่วมกันในวิถีทางประชาธิปไตยโดย ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมนักศึกษาประเภทต่างๆ และเพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านอารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมและการฝึกอบรมในรูปแบบต่างๆ (มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2548)

การดำเนินงานของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2516 ปัจจุบันดำเนินงานโดยกองพัฒนานักศึกษา โดยมีงานบริการและสวัสดิการนักศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และบริหารจัดการโดยคณะกรรมการดำเนินงานหอพัก โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นประธาน คณะกรรมการดำเนินงานหอพักมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาดำเนินงานหอพักให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายด้านหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จัดวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับหอพักเสนอต่อมหาวิทยาลัย จัดตั้งงบประมาณของหอพักเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัย และพิจารณาลงโทษนักศึกษาในหอพักผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบของมหาวิทยาลัยว่า

ด้วยหอพัก โดยทางมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งประธานอาจารย์หอพัก 1 คน อาจารย์ประจำหอพักในอัตราส่วน อาจารย์ที่ปรึกษาหอพัก 1 คน ต่อนักศึกษา 150 คน นักศึกษาหอพักเป็นหัวหน้าหอพักนักศึกษา จำนวนหอพักละ 1 คน และคณะกรรมการฝ่าย ต่างๆ ตามสมควรจำนวนหนึ่งไม่เกิน 12 คน โดยให้ดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรม หอพักของตนเอง

ในการเข้าพักอาศัยในหอพัก กองพัฒนานักศึกษารับสมัครนักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพักทุกปีการศึกษาโดย ให้ประกาศก่อนสอบประจำภาคการศึกษาที่ 2 อย่างน้อย 1 เดือนในกรณีที่หอพักมีที่พักรว่าง ให้อาจารย์ประจำ หอพักแจ้งกองพัฒนานักศึกษาเพื่อพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพักจากจำนวนที่ยื่นคำร้องไว้กับ กองพัฒนานักศึกษานักศึกษาที่ได้รับการพิจารณาให้เข้าพักในหอพัก นักศึกษาจะได้รับสิทธิเข้าพักอาศัยในหอพัก คราวละ 1 ปีการศึกษา เว้นแต่จะสิ้นสภาพการเป็นนักศึกษาหรือสั่งให้พักการเรียนหรือให้ออกจากมหาวิทยาลัยจะ หมดสิทธิในการพักอาศัยในหอพักทันทีและจะไม่คืนค่าหอพักของภาคเรียนนั้นๆ

นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพักมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศโดยเคร่งครัด และเชื่อฟัง คำแนะนำตักเตือนของอาจารย์ประจำหอพักและต้องชำระค่าธรรมเนียมหอพักตามอัตรา และเวลาที่กำหนดไว้ใน ประกาศของมหาวิทยาลัย ถ้าหากนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพักไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนระเบียบนี้ จะต้องได้รับ การลงโทษตามลำดับคือ ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร ภาคทัณฑ์ และให้ออกจากหอพัก

จากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ของการอยู่หอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยราช ภัฏยังคงต้องมีการปรับปรุงอีกหลายอย่าง เช่น สภาพอาคาร ห้องพัก ห้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ดังนั้นในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรจึงควรมีแนวทางที่มาจากความ คิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วม หรือภาคีหลาย ๆ ฝ่ายเพื่อให้การพัฒนานี้ส่งผลถึงนักศึกษาในการเรียนรู้ การพัฒนา ตนเอง การพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักใน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. นักศึกษาหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร คือหอพักหญิงขจิรัตน์ หอพักหญิงไตรตรึง หอพักหญิงอัมพวัน หอพักหญิงปาริชาติ หอพักหญิงพุทธรักษา หอพักชายอินทนิล จำนวน 271 คน
2. ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 20 คน
3. แม่บ้านหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 5 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย จำนวน 296 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาหอพัก จำนวน 271 คน
2. การหาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ประจำหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 20 คน และแม่บ้านหอพัก จำนวน 5 คน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

จากผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไปพบว่า นักศึกษาหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 271 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 82.3) มีอายุ 19 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 26.2) และต่ำที่สุดคืออายุ 23 – 26 ปี (ร้อยละ 7.0) เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 43.9) และต่ำที่สุดคือเป็นนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ร้อยละ 1.1) นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ 43.2) และต่ำที่สุดคือชั้นปีที่ 5 (ร้อยละ 0.7) นักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่หอพักหญิงพุทธรักษามากที่สุด (ร้อยละ 24.4) และต่ำที่สุดคือหอพักหญิงไตรตรึง (ร้อยละ 8.9)

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านห้องพักในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00) เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาระดับปานกลางในทุกด้านคือ ห้องพักรับพัสดุไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.47) รองลงมาคือห้องพักไม่สะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.04) ห้องพักรับแสงสว่างไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.03) ห้องพักรับไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.01) ห้องพักรับโต๊ะ เก้าอี้อยู่ในสภาพชำรุด (ค่าเฉลี่ย 2.94)

ห้องพักมีโต๊ะ เก้าอี้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.88) สำหรับปัญหาในระดับน้อยที่สุดคือห้องพักไม่มี การจัดระบบการอยู่อาศัยเป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 2.64)

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณบริการและสนับสนุนการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.28) เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาในระดับมาก 2 ด้านคือ การจัดบริการเสียงตามสายไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.58) และรองลงมาคือ ระบบอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อได้ช้า (ค่าเฉลี่ย 3.51) สำหรับปัญหาในระดับปานกลางมี 9 ด้านคือ มีสถานที่ให้ค้นคว้าทำงานทางวิชาการนอกเวลาเรียนไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.46) รองลงมาคือ การจัดบริการเสียงตามสายไม่ทันต่อเหตุการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.34) การจัดสถานที่ให้ค้นคว้าทำงานทางวิชาการนอกเวลาเรียนไม่เป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 3.32) กำหนดเวลาและการให้บริการของแหล่งค้นคว้าทางวิชาการไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ป้ายประกาศข้อมูลต่างๆ ไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.24) ป้ายประกาศข้อมูลต่างๆ อยู่ในตำแหน่งที่เห็นไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.18) ห้องศึกษาด้วยตนเองมีไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.13) แหล่งค้นคว้าทางวิชาการมีการจัดบริการถ่ายเอกสารช้า ไม่มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.11) สำหรับปัญหาในระดับน้อยที่สุดคือการจัดห้องศึกษาด้วยตนเองไม่เป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 2.96)

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณพักผ่อนหย่อนใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาในระดับมาก 1 ด้านคือ การจัดสถานที่ให้ออกกำลังกายไม่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.52) สำหรับปัญหาในระดับปานกลางมี 6 ด้านคือ สถานที่ให้พักผ่อนหย่อนใจไม่เพียงพอ ม้านั่งหินอ่อนในที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ และสถานที่ให้ออกกำลังกายไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.31) รองลงมาคือ สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.21) สถานที่จัดกิจกรรมไม่กว้างขวาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) สำหรับปัญหาในระดับน้อยที่สุดคือ การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจไม่ปลอดภัย แสงสว่างไม่เพียงพอ มีสัตว์ร้ายชุกชุม (ค่าเฉลี่ย 3.11)

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านจิตภาพและด้านสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.46) เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาในระดับปานกลาง 5 ด้านคือ หอพักมีบรรยากาศไม่เอื้อในการอยู่ร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 2.90) รองลงมาคือ นักศึกษาไม่พึงพอใจและเครียดกับผลการเรียนที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 2.79) หอพักจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์น้อยครั้งทำให้รู้จักกันไม่ทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.61) นักศึกษาไม่มีเพื่อนปรึกษาเรื่องการเรียนในหอพัก (ค่าเฉลี่ย 2.58) และอาจารย์ผู้ควบคุมหอพักไม่เพียงพอทำให้การดูแลนักศึกษาไม่ทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.54) ตามลำดับ สำหรับปัญหาในระดับน้อยมี 7 ด้านคือหอพักมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับไม่ชัดเจนทำให้ทำผิดกฎ ระเบียบ และถูกลงโทษ (ค่าเฉลี่ย 2.42) รองลงมาคืออาจารย์ ผู้ควบคุมหอพักไม่มีความเข้มงวดทำให้นักศึกษาขาดความเคารพยำเกรง (ค่าเฉลี่ย 2.40) หอพักไม่มีระบบการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ควบคุมหอพักที่เหมาะสมทำให้นักศึกษาไม่มีที่ปรึกษาในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหอพัก (ค่าเฉลี่ย 2.37) หอพักไม่มีระบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนร่วมหอพักทำให้ขาดที่ปรึกษาด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 2.35) อาจารย์ผู้ควบคุมหอพักขาดการ

ติดตามดูแลนักศึกษาทำให้ประพฤติตัวในทางที่ผิด เช่น ดื่มสุรา เล่นการพนัน ใช้สารเสพติด (ค่าเฉลี่ย 2.29) ผู้ปกครองไม่ได้ติดตามผลการเรียนของท่านทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.25) สำหรับปัญหาในระดับน้อยที่สุดคือ นักศึกษาไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมหอพัก (ค่าเฉลี่ย 2.09)

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมของหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00) เมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณบริการและสนับสนุนการเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.28) รองลงมาคือปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.27) ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 3.00) และ มีปัญหาในระดับน้อย 1 ด้านคือ ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านจิตภาพและด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.46)

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารอาจารย์ประจำหอพัก จำนวน 20 คน และแม่บ้านหอพัก จำนวน 5 คน เป็นลักษณะการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการพัฒนาเรื่อง หอพักมีพัดลมไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้

กองพัฒนานักศึกษาควรมีการสำรวจและจัดซื้อพัดลมเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา และควรอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา แล้วของบประมาณสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัยหรือเก็บค่าธรรมเนียมหอพักเพิ่มเพื่อนำมาซื้อพัดลมเพิ่มให้หอพักนักศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณจัดซื้อพัดลม ถ้าหากงบประมาณมีไม่เพียงพอ อาจขออนุญาตให้นักศึกษานำพัดลมส่วนตัวมาใช้ได้ แต่ต้องจำกัดจำนวนที่ใช้ต่อห้อง เพื่อไม่ให้เปลืองค่าไฟฟ้า

แนวทางการพัฒนาเรื่อง ระบบอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อได้ช้า

กองพัฒนานักศึกษาควรทำการสำรวจและเพิ่มจุดติดตั้ง Access Point หรือจุดกระจายสัญญาณให้มากขึ้น สำหรับอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย หรือใช้ ADSL Wireless เพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต และขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคของมหาวิทยาลัย หรือ จัดจ้างให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลอินเทอร์เน็ตของหอพักโดยเฉพาะเพื่อทำการตรวจสอบระบบเครือข่าย

แนวทางการพัฒนาเรื่อง ไม่มีการจัดบริการเสียงตามสาย

สโมสรหอพักนักศึกษาควรจัดทีมงานเพื่อทำการกระจายข่าวสารให้บุคคลในหอพักทราบ หรือประสานงานกับทางประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเพื่อกระจายข่าวสารต่างๆ จากบริการเสียงตามสาย โดยสามารถลากสาย และติดตั้งโพงเพิ่มเติม หรือมีระบบเสียงตามสายเหมือนเดิม เพื่อที่จะได้รับทราบข่าวสารของทางมหาวิทยาลัยทั้งในช่วงเช้า กลางวัน และเย็น

แนวทางการพัฒนาเรื่อง การจัดสถานที่ให้ออกกำลังกายมีไม่หลากหลาย

นักศึกษาหอพักควรจัดตั้งสโมสรหรือชมรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาขึ้นมา และของงบประมาณสนับสนุนด้านอุปกรณ์การกีฬา จากทางมหาวิทยาลัย การปรับปรุงสถานที่ และมีการปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะกับการออกกำลังกาย กองพัฒนานักศึกษาควรจะมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักศึกษาหอพักมหาวิทยาลัยเพื่อขับเคลื่อนหรือสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ จัดอบรมตัวแทนต้นแอโรบิก และจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแล อำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องออกกำลังกาย

ข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมฯ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้
อันดับที่ 1 ควรมีพัดลมที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา อันดับที่ 2 ควรมีการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตที่ชัดเจน รวดเร็วกว่าเดิม อันดับที่ 3 ควรมีอุปกรณ์กีฬาสำหรับนักศึกษาหอพัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อหอพักมหาวิทยาลัยค่อนข้างสูงว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรจะต้องจัดสภาพแวดล้อมเหมือนกับมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ทั่วไป ซึ่งในความเป็นจริงนักศึกษาไม่ทราบถึงข้อแตกต่างทางด้านงบประมาณสนับสนุน อีกทั้งหอพักมหาวิทยาลัยมีการก่อสร้างมานานกว่า 30 ปี จึงมีสภาพเก่า ทรุดโทรม และมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ ธรรมพิทักษ์ (2547) ที่พบว่าการจัดหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมีปัญหาบางประการ ได้แก่ อาคารหอพักมีลักษณะเก่าสร้างมานาน การจัดสวนและบริเวณสำหรับพักผ่อนมีน้อย วัสดุอุปกรณ์ในหอพัก และบุคลากรเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้มีจำกัดเนื่องจากขาดงบประมาณ นอกจากนี้กิจกรรมสำหรับนักศึกษาหอพักเป็นกิจกรรมที่ทำมาแต่ดั้งเดิม ขาดการสนับสนุนส่งเสริม กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งอาจมีอิทธิพลของความรู้สึกที่

นำไปเปรียบเทียบกับหอพักเอกชนที่อยู่ใกล้เคียงที่เป็นร้านคอมพิวเตอร์ที่บริการด้านอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ระบบอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยมักมีปัญหาการใช้งาน

นอกจากนี้ผลการวิจัยแนวคิดของผู้บริหาร อาจารย์ประจำหอพัก และแม่บ้านหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ว่าควรมีการปรับปรุงในหลายด้าน ได้แก่ การสำรวจและเพิ่มจุดติดตั้ง Access Point สำหรับอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย เพื่อเพิ่มความเร็วของอินเทอร์เน็ต ควรมีระบบเสียงตามสายโดยติดตั้งลำโพงกระจายเสียงไว้สำหรับทุกหอพัก ควรมีพื้นที่ส่วนกลางของทุกหอพักมาทำกิจกรรมร่วมกันได้ จัดเป็นห้องโถงให้เป็นมุมอ่านหนังสือและแยกเป็นห้องโทรทัศน์ร่วม และมีห้องรับแขกเมื่อมีผู้ปกครองมาพบนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และคณะ, (2547: บทคัดย่อ) ที่พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และคณาจารย์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่าควรมีการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดห้องเรียนควรให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้เพื่อให้เหมาะกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดสภาพแวดล้อมคือ ควรมีเว็บไซต์ ปรับปรุงระบบเสียงตามสาย จัดเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้ ให้มีมุมอ่านหนังสือ และให้มีแผนรวมการจัดสรรพื้นที่ใช้สอย

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรทำการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องระบบอินเทอร์เน็ต สถานที่ออกกำลังกาย จัดให้มีพัดลมเพียงพอ จัดระบบเสียงตามสาย การปรับภูมิทัศน์ ปรับปรุงสาธารณูปโภค
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรมีการจัดนักศึกษาเข้าหอพักให้เป็นระบบมากกว่าเดิม เพื่อความปลอดภัยของนักศึกษา และทำให้มหาวิทยาลัยมีรายได้แน่นอน
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรมีการจัดโครงการศึกษาดูงานหอพักอื่น ๆ แล้วนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรควรมีพื้นที่ส่วนกลางเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันได้ มีห้องโถงให้เป็นมุมอ่านหนังสือและแยกเป็นห้องโทรทัศน์ร่วม และมีห้องรับแขกเมื่อมีผู้ปกครองมาพบนักศึกษาและควรมียามมาอยู่หน้าหอตรวจการเข้าออกของคนในหอพัก อาจจะต้องเป็นบัตรเข้าออกที่แสดงให้เห็นว่าเป็นนักศึกษาหอพัก

บรรณานุกรม

- กำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยราชภัฏ(2548). ร่างระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรว่าด้วยหอพักนักศึกษา.
กำแพงเพชร.
- คีรีบุณ จงวุฒิเวศย์ และคนอื่นๆ. (2547). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้
ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. งานวิจัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขาวลิต ตนานนท์ชัย. (2551). การเรียนรู้ด้วยตนเอง: การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับสังคมปัจจุบัน. [Online].
Available: <http://learners.in.th/blog/nayake01/7073> [2551, มีนาคม 20].
- วิภาดา วัฒนนามกุล. (2551). การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning).[Online]. Available:
<http://secondary.kku.ac.th/sec4/sdl.htm> [2551, มีนาคม 20].
- อรรรรณ ธรรมพิทักษ์. (2547). แนวโน้มและความเป็นไปได้ของรูปแบบและกลยุทธ์การจัดหอพักนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ม.ป.ท. งานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.